

КЛАСНА СВІТОВА КЛАСИКА

Поль ВІЛЛЕМС

СНІГ.
ЗЕЛЕНЕ КОШЕНЯ

Поль ВІЛЛЕМС

СНІГ. ЗЕЛЕНЕ КОШЕНЯ

Різдвяні вистави
для дітей

Переклад з французької
Дмитра ЧИСТЯКА

УДК 82-2
ББК 84.4Фра
В 46

Серія «Класна світова класика» заснована в 2011 році

Nous exprimons toute notre gratitude à Mme Elza Willems pour la cession des droits d'auteur pour ces ouvrages de Paul Willems.

Le traducteur remercie du fond du cœur Prof. Michel Otten pour son admirable soutien et notamment la découverte de l'œuvre de Paul Willems.

*Перекладач висловлює сердечну подяку
Наталії Жлуктенко та Галині Курні за прочитання рукопису.*

Le traducteur remercie de tout cœur le Collège des traducteurs littéraires de Seneffe (Directrice Françoise Wuilmart) d'un accueil chaleureux et fécond.

Перекладено за виданням:

Willems, Paul. La Neige, suivi de Le Petit Chat vert et Histoire du petit garçon qui voulait décrocher la Lune : Théâtre. Editions Labor, Bruxelles, 1996.

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-1820-3 (серія)
ISBN 978-966-10-2568-3

© Elza Willems, 1996
© Миськів А.В., ілюстрації, 2012
© Чистяк Д. О., переклад,
передмова, 2012
© Навчальна книга – Богдан,
майнові права, 2012

НЕВИПРАВНИЙ МРІЙНИК ПОЛЬ ВІЛЛЕМС

Поль Віллемс — один із найбільших мрійників із далекої Бельгії, маленької країни у самому серці Європи, знаної одвічними дощами, але ж і своєрідним мистецтвом. Не можна не захопитись шедеврами готичної архітектури, світлоносними біблійними образами Яна ван Ейка, дотепним, а іноді страшним побутописанням родини Брейгелів, карнавальною стихією «Легенди про Тіля Уйленшпігеля» Шарля де Костера, феєричними пошуками істини у «Блакитному птахові» й «Заручинах» Моріса Метерлінка, повчальним, а подеколи трагічним казковим словом Моріса Карема...

А ще Бельгія — це країна, де за день може відбутися цілковита зміна пір року (як-от у «Снігу»): від ранкового приморозку до весняної зливи, літньої спеки й осінньої сльоти. Ось і увімімо собі один із таких днів у білосніжному маєтку Міссембург, неподалік Антверпена, де промайнуло майже все довге життя бельгійського Андерсена — Поля Віллемса (1912–1997). Тут, у родині письменниці Марі Жеверс, у райських садах, далеко від метушні доквілля, він вимріяв свій світ — фей, гномів, сніговичків, Панночок Саду, співочих русалок, зелених кошенят і ще багатьох фантастичних друзів. В одному з листів до приятеля, художника Жака Феррана автор пише: «Ми живемо поза часом. Шестеро альбомів зі старими світлинами чекають на Вашу руку, є й шафа зі скарбами, і сила-силенна книжок

із цікавими малюнками. А ще ж я забув про стереоскопа, вечірне багаття й старенького песика Кіма». Здається, пише хлопчик, а лист – від 19 серпня 1946 року, і письменнику вже 34 роки!

Звісно, був диплом морського правника у Брюсселі та важкі роки війни, служба на флоті й загибель брата під час бомбардування Маліна. Ці травми не вигояться й відіб'ються у трагічних романах «Тут усе справжнє» (1941), «Рани» (1945) та «Лебедина хроніка» (1949). Поль Віллемс майстерно показує знищення прекрасного світу казки «гендлярями» й «пиволюбями», але казкове здебільшого перемагає сірі будні. І поети-Відлюдники із Паннами-Природами оберігають райські сади від навали «мови торгашів», а давньогрецькі співці-Орфеї й далі живуть у болгарських селищах, серед нехитрих пастухів...

А ще, перебуваючи на відповідальній посаді (Генеральний секретар Палацу образотворчих мистецтв у Брюсселі), Поль Віллемс часто мандрував – від Китаю до Сполучених Штатів, від Росії до Японії. Тож і народжувались прецікаві драматичні твори («Смачне вино пана Ньюша», 1949; «Місто на вітрилах», 1966; «Життя коротке», 1990 та ін.), збірки новел («Собор туману», 1983; «Ваза з Дельфта», 1995), повість «Затоплений край» (1990) і кілька дотепних, а водночас і глибоких праць, де автор ділиться таємницями Слова.

П'єси «Сніг» і «Зелене кошеня» було заплановано як родинні вистави, котрі ставили на свята (зокрема ж Різдвяні) у Міссембурзі, за участю родини Віллемсів і їхніх друзів. Невтомний витівник, письменник вигадував щороку нові твори, і поступово вони набували щоразу глибшого значення. Так, якщо «Зелене кошеня» – весела оповідка про різдвяні дива з релігійним звучанням, коли «Світик білий-білий», то «Сніг» – складніший твір. Образи «неповоротких» Сніговиків перегукуються з «торгашами» й «пиволюбями». І хоча вони щасливо рятуються в холоднику, навіть ізвідтіля диктують діткам свою волю, почуваячись первородною шляхтою. Сніг відтак постає не лише очищенням (як у «Зеленому кошеняті»), але й заледенінням живої людської природи. Але поруч із попри все ж симпатичними своєю «неповороткістю» Сніговиками постає добрий галасливий світ дитинства (зауважимо імена галасливих і роботящих Шума з Мушкою

Ш у м. Букети заморожених квітів, притрушені гради-
нами!

В с і. О! Чудово!

Інші вигуки.

Ш у м. Заморожені шпикачки по-норвезькому!

Кожне щось вигукує.

Заморожені місячні промені, завітчані льодовими
трояндами!

Кожне щось вигукує.

Мерзле каміння з морозними квітками під завірюхою!

Кожне щось вигукує.

Величезні келихи Північного Вітру!

Усім дістається по келиху.

П а н С н і г о в и к. Ваше здоров'я!

В с і. Ваше здоров'я! (*П'ють*).

Ням-ням! (*Співають*):

Північний вітре шипучий,

Пінно-кипучий!

О смакота!

О смакота! (*Всі п'ють*).

Північний вітер неминуче

Обпалює-хмелить уста.

О смакота!

О смакота!

П а н С н і г о в и к. Приведіть мого сина Сніжка,
сьогодні він іще не вшанував мене своїм віншуванням.

П а н і С н і г о в и ч к а. Сніжку! Сніжку!

В с і. Сніжку! Сніжку!

П а н С н і г о в и к. Задзвоніть у Великодзвін!

П а н і С н і г о в и ч к а. Задзвоніть, дітоньки!

Д і т и б'ють у дзвін – смикають електричний кабель, підв'язаний
до стелі – і щоразу вчувається акорд піаніно. За кожним ударом
дзвону пані С н і г о в и ч к а кличе сина.

П а н і С н і г о в и ч к а. Сні-і-іжку!

Ява II

З'являється Сніжок.

Пан Сніговик. Сніжку! Це вже занадто! Щоразу, коли ми хочемо Вас бачити, маємо бити на сполох у Великодзвін. Де це Ви тинялись?

Сніжок. Бавився, татку.

Пан Сніговик. Бавились? Ну що ж, дуже мені втішно. А як Ви почуваетесь, Сніжку?

Сніжок. Почуваюся по-неповороткому, тату.

Пан Сніговик. Дуже добре. А які Ваші суглоби?

Сніжок. Неповороткі, тату.

Пан Сніговик. Чудово. А яке у Вас волосся?

Сніжок. Неповоротке, тату.

Пан Сніговик. Прекрасно, та й годі. А пальці які?

Сніжок. Неповороткі, тату.

Пан Сніговик. Блискуче! А помисли Ваші?

Сніжок. Неповороткі, тату.

Пан Сніговик. Божественно! Привітайте ж мене за звичаєм.

Шум (*оголошує*). «Привітання Сніжка батькові своєму Панові Сніговикові» під назвою «Неповороткий тату!».

Пан Сніговик. Дуже вишукано! Дуже! Чи не так, моя Сніговичко?

Т и ш к о. Я так легенько дихаю! Так легенько, що навіть сніжинкам не танцюється.

Б і л е н ь к а. Поволі-поволі бредуть вони великою засніженою долиною. Звідси кроки їхні скидаються на літери на білому папері.

Т и ш к о.

Осьде сліди Дівчинки.

Осьде сліди Зайця.

Осьде сліди Зеленого Кошеняти.

На білому тлі почепили картонки зі зразками слідів, які незабаром усяють цілу долину.

Б і л е н ь к а. Холодно. А шлях неблизький. Та вони відважно крокують уперед. Час від часу потрібно підкручувати Зелене Кошеня.

В с і співають:

Біло! Біло! Біло!

Все сніжинки вкрили!

І Різдво спішить до тебе!

Світик білий-білий!

З а є ц ь. Ось ми й дісталися морського берега, а Зірка сяє ще так далеко, так далеко! Ми ніколи до неї не дійдемо! І корабля не маємо!

К о ш е н я. Я втомилося.

Д і в ч и н к а. А в мене ніжки замерзли.

З а є ц ь. Придумав! Послухаймо, що скажуть мушлі. Погляньте: онде мушлі танцюють у хвилях.

Д і в ч и н к а. І що вони кажуть?

З а є ц ь. Кажуть, ніби чують спів Зірки.

А що каже Зірка? Зірка сказала, буцім треба повернутись назад долиною. Аж у лісі росте ялинка, оздоблена снігом. При ній – вертеп, і саме до нього треба молитися. Ходімо!

К о ш е н я. Та спершу мене треба підкрутити.

Виходять.

Б і л е н ь к а. Вони повертаються, і шлях їм неблизький, а з ними витанцьовують мушлі.

Т и ш к о. Я не стер їхніх слідів.

Б і л е н ь к а. Мерщій засвітімо Різдвяну ялинку! Хай
усе буде наготові для їхнього повернення.

В о н и засвічують ялинку; з-за лаштунків лине спів.

Д і в а з Д и т я м сідають при дереві.

Заходять Д і в ч и н к а із З а й ц е м.

Д і в ч и н к а. Ой! Яка ж вона гарна!

Стає навколішки.

З а є ц ь. Ой! Так, гарна-прегарна!

Б і л е н ь к а. Пресвята Діво Маріє, допоможіть їм!
Кошеня страшенно журиться, що воно зелене. Воно так
довго бігало-шукало Вас, аж його механізмик вийшов із
ладу!

З а є ц ь (*сумно*:) Справді, він зламався! Кошеня впало
в рівчак!

Д і в а. Тишку! Піди по Кошеня. Легенько дмухни
йому на носик! Я наділяю тебе чудодійним подихом.
(*Торкається Тишкового плеча*.) Дмухнеш – і полагодиш
його механізм.

Т и ш к о. Гаразд, Пані!

Виходить.

У с і співають. Т и ш к о повертається, а за ним вистрибує

К о ш е н я. Воно чорне, в білих черевичках.

К о ш е н я.

Тепер я живе! Няв!

Тепер я справжнє кошеня! Няв!

Б і л е н ь к а. Ось вам і підтвердження того, що Різдвя-
ної ночі справджуються найнеймовірніші дива, тож заспі-
ваймо всі разом довкола ялинки, подякуймо Діві Марії.

В с і (*співають*): Біло! Біло! Біло!

Світить зірка в темнім небі

І Різдво спішить до тебе!

Світик білий-білий!

КІНЕЦЬ

Зміст

«Невиправний мрійник Поль Віллемс». Дмитро Чистяк.....	5
Сніг.....	8
Зелене кошеля.....	42

Віллемс Поль

- В 46 Сніг. Зелене кошеля: Різдвяні вистави для дітей / Поль Віллемс ; пер. з франц. ; передмова. Д.О. Чистяка. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2012. — 56 с. — (Класна світова класика).

ISBN 978-966-10-1820-3 (серія)

ISBN 978-966-10-2568-3

У збірці вистав для дітей одного з найоригінальніших представників бельгійського «магічного реалізму» Поля Віллемса у формі дотепних різдвяних оповідок піднімаються численні загальнолюдські морально-етичні, суспільні та культурні проблеми.

Для широкого кола читачів.

УДК 82-2
ББК 84.4Фра

Серія
«Класна світова класика»

класна світова класика

Це нове коментоване видання всесвітньо відомої феєрії “Блакитний птах” лауреата Нобелівської премії в галузі літератури Моріса Метерлінка в перекладі з французької Д.О. Чистяка.

Феєрія введена до програми зі світової літератури у середній та вищій школах.

Для широкого кола читачів.

Літературно-художнє видання

Серія «Класна світова класика»

Поль Віллемс

СНІГ. ЗЕЛЕНЕ КОШЕНЯ

Різдвяні вистави для дітей

Переклад з французької і передмова
Дмитра Чистяка

Ілюстрації
Андрія Миськів

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Ярослава Шекера, Ірина Дем'янова*
Обкладинка *Ростислава Крамара*
Комп'ютерна верстка *Галини Кузів*

Підписано до друку 02.03.2012. Формат 84x108/32. Папір офсетний.
Гарнітура Times ETD Умовн. друк. арк. 6,3. Умовн. фарбо-відб. 6,3.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.
Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 45002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-2568-

9 789661 025683